

Práce na dálku bude dostupnější. Pomůže zejména matkám a pečujícím

30.9.2023 - Petr Lesenský | Dýcháme

Rodiče malých dětí snadněji skloubí pracovní a rodinný život.

Úprava zákoníku práce jim ulehčí získání práce na dálku a rovněž podpoří flexibilní úvazky. Z lepších podmínek budou těžit i další znevýhodněné skupiny na trhu práce, jako jsou těhotné ženy či lidé, kteří pečují o blízké.

Novelu zákoníku práce, která reaguje na požadavky evropských směrnic, schválila Poslanecká sněmovna v půlce září. V platnost vstoupí od letošního října. O výkon práce na dálku neboli home office mohou podle úpravy požádat svého zaměstnavatele těhotné ženy, rodiče dětí do devíti let a lidé pečující o osoby závislé.

Pokud zaměstnavatel odmítne pracujícím z těchto tří kategorií vyjít vstříc, musí nově své rozhodnutí písemně odůvodnit. Nevyhovět požadavku zmíněných skupin zaměstnanců bude možné pouze kvůli vážným provozním důvodům.

„Záměrem je, aby zejména rodiče malých dětí nebo pečující měli co nejlepší oporu v zákoně a dobré podmínky pro skloubení rodinného života s prací,“ vysvětluje ministr práce a sociálních věcí **Marian Jurečka**.¹

Snazší návrat matek k práci

Zlepšení situace na trhu práce si slibují i odborníci. *„Očekáváme častější využívání práce na dálku, celkově může mít novela zákoníku práce pozitivní vliv na zaměstnanost. Změny pomohou zejména maminkám malých dětí, které si dosud často musely vybrat, jestli upřednostnit rodinu, či kariéru,“* komentuje novelu **Petra Turzová** z pracovního portálu **Alfréd Jobs**, který sleduje vývoj na českém i evropském pracovním trhu.

Právě v pracovních příležitostech pro ženy s dětmi je Česká republika nejhorší zemí v Evropské unii. Data **Eurostatu** z roku 2021 ukazují, že největší rozdíl mezi mírou zaměstnanosti žen s dětmi a mírou zaměstnanosti žen bez dětí vykazuje suverénně Česko.² Naopak v případě mužů se tuzemsko ve stejné statistice řadí mezi země s nejmenším rozdílem zaměstnanosti.

Na propad míry zaměstnanosti matek upozorňuje rovněž aktuální studie **Institutu pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA)**, která, slovy svých autorů, *„představuje dlouhodobě nevyužívanou kapacitu poměrně vzdělané a produktivní pracovní síly českých žen, která by na českém trhu práce našla uplatnění.“*

Z průzkumu aliance **Byznys pro společnost** z roku 2019 vyplývá, že sladění práce a rodiny hledá po narození dítěte nadpoloviční většina rodičů. Odpovědi jsou podle respondentů mimo jiné zkrácené úvazky a flexibilní pracovní doba.³ V případě samoživitelů je pak potřeba nestandardních úvazků ještě vyšší. *„Na nemožnost sladit práci a péči o dítě v důsledku nedostupnosti zkrácených úvazků nebo jiných forem flexibility práce narazily při hledání zaměstnání více než tři čtvrtiny (77 %) rodičů samoživitelů,“* uvádí další průzkum⁴ aliance **Byznys pro společnost**.

Očekává se, že novela významně pomůže i lidem pečujícím o blízké, kteří se o sebe kvůli špatnému zdravotnímu stavu sami starat nemohou. Na některý ze čtyř stupňů zdravotního postižení pobíralo v

Česku minulý rok příspěvek 367 tisíc lidí. Se stárnutím populace by se navíc podle odhadů ministerstva práce a sociálních věcí měl počet těchto lidí do deseti let ještě o polovinu zvýšit.

„Je potřeba si uvědomit, že tato forma práce vyžaduje větší nároky na sebedisciplínu a schopnost samostatně si organizovat práci, ale pečující osoby jsou v této oblasti již většinou kované,“ podotýká vzdělávací a poradenská organizace **Spiralis**.⁵

Zaměstnavatel proplatí spotřebované energie

Takzvaného home office se týkají i další změny, které novela přináší. Lidé, kteří pracují z domova, mohou od zaměstnavatele nově získat náhradu nákladů za spotřebovanou elektřinu, plyn a vodu. Výši kompenzace určí každoročně ministerstvo, podle posledního odhadu by se mohlo jednat o částku 2,8 koruny za hodinu práce. Při 160 odpracovaných hodinách měsíčně by tak zaměstnanec dostal 448 korun.⁶

O práci na dálku, ať už probíhá z domova, od moře nebo z chalupy, musí nově zaměstnavatel se zaměstnancem uzavřít písemnou dohodu. To se týká i již existujících dohod uzavřených ústně. Nově vyžadovaná písemná varianta určí místo výkonu práce, způsob komunikace, přidělování práce či rozvržení pracovní doby.⁷

Dovolená i pro dohodáře

Krom práce na dálku se změní i podmínky pro lidi zaměstnané prostřednictvím dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti. Takovým zaměstnancům musí nově zaměstnavatel rozvrhnout směny tři dny předem.

„Zásadní novinkou v této oblasti je dovolená. Zaměstnanci pracující na dohody na ni budou mít právo po odpracování čtyř týdnů a současně odpracování osmdesáti hodin u zaměstnavatele,“ upozorňuje Petra Turzová.

Takzvaní dohodáři také získají volno na vyšetření u lékaře, svatbu, pohřeb nebo darování krve. Lidem pracujícím na dohodu rovněž vzniká nárok na příplatek či náhradní volno za práci ve svátek, příplatek za práci v noci a o víkendu.

<https://www.dychame.cz/prace-na-dalku-bude-dostupnejsi-pomuze-zejmena-matkam-a%E2%80%AFpecujicim>